

Stegeborgs djurgård.

Djurgårdar fanns vid kungens slott och borgar. De var ett skafferi för färskt kött och för att bereda tillfälle till kunglig jakt. Det fanns djurgårdar vid bl.a. Stegeborg, Linköping och Omberg. De var omgärdade av höga staket och vaktades av särskilda djurvaktare.

Jakten.

Redan under medeltiden var allt klövvilt förbehållet konungen. I Magnus Erikssons landslag från 1351 stadgas att älg, hjort och rådjur är regale. Varken frälsemän eller allmogen fick fälla dessa. Undantagna var delar av västra Sverige, Värmland och Norrland.

Adeln fick rätt att jaga på egen mark på 1500- och 1600-talet. Den självägande bonden fick ej jaga de större djuren, ej heller fågel. Svan var en dåtida matfågel. Skjutvapen fick ej brukas av allmogen. Pilbåge, armborst, fällor och snaror var de metoder som kunde användas. (Spjutkärr) Först 1702 fick skjutvapen användas av allmogen mot odjur, varg och björn.

Gustav III gav den självägande bonden rätten att jaga på egen mark 1789. 1808 års jaktstadga bekräftade rätten.

Skogen.

Eken var regale. Fick ej skadas eller avverkas, inte ens småplantor i åkern.

Bestämmelser om skyddande av bärande träd fanns redan i medeltidslagarna. Bärande träd var ek, hassel, apel och lind. Ekollon till svinen, nötter och äpplen till föda samt lind till lövtäkt och bast till rep. Gustav Wasa utökade de skyddade träden med rönn, oxel, hägg och bok.

Skogsförordningen av år 1647 innebar en skyldighet att återplantera bärande träd.

1734 fick frälsemannen ”rätt att bruka sin skog som honom syntes bäst”.

Allmogen använde skogen till husbehovs virke, bränsle, gärdesgårdar (skyldighet att hålla dessa i stånd, annars kunde man få dryga böter om djuren gjorde skada på grödan). Dessutom var skogen betesmark för husdjuren.

Fanns bruk i närheten var bönderna skyldiga att leverera träkol dit. Dock satte ofta bruket priset. Man kunde också få leverera tjära, timmer eller pottaska, det senare användes till såpa och tvål.

De statliga reglerna gjorde att det uppstod ett stort skogshat hos allmogen. Konungen tillsatte skogvaktare som ej hade lön att kontrollera allmogen. Skogvaktaren hade rätt att fritt gästa bonden och att få gratis skjutsning. Det säger sig självt att detta system gjorde att man gärna mutade skogvaktaren för att få avverka.

1765 lättades reglerna upp och det tilläts att starta upp sågkvarnar. Det fanns en såg vid Hagen på Stegeborg.

Här har funnits två gårdar tidigare, Gata och Hötteneskog. 1543 jordbok fanns två skattehemman i Hötteneskog. Ev döpt efter en tidigare hytta, (hytta näs skog) ev koja. Gården avhyst enl 1715 års jordbok. Låg ungefär där Sjötorpet ligger vid Brudnäset.

1724 lät Jakob von Höckerstedt ta upp en blygruva här. Vid gruvan fanns en stuga, en smedja och ett redkapshus. Där fanns en åkerlycka som mellanskiljaren brukade.

Gata omnämnt 1515 (inhägnad väg) var ett skattehemman, avhyst 1715.

Djurgården bestod 1727 av granskog till vedbrand tjänlig. Den gav också bete för 20 kor. Det fanns också en sommaräng för inbärgning av hö.

Djurvaktartorpen låg längst ut mot nuvarande Degerhovsgränsen. Degerhov hörde tidigare till Stegeborg.

1727 fanns här två torpare, Anders Eriksson och Per Svensson.
Dessutom en stuga för förre djurvaktarinspektörens änka. Hon bodde
högst upp på kullen.
Löten har även kallats Grindstugan. Löt är betesmark. Här har varit
poststation. Mimmi på posten.
Ängvaktartorp för han som vaktade Landboängarna. Platsen obekant.